

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра психології, педагогіки і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація екскурсійної діяльності

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Туристичне обслуговування
Форма здобуття освіти	денна
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Семестр	III, IV
Обсяг дисципліни	кредити – 6 загальний обсяг годин – 180 аудиторна робота – 74 год., у т. ч.: <ul style="list-style-type: none">- лекції – 34 год.,- семінарські заняття – 40 год.,- самостійна робота – 106 год.
Форма контролю	іспит
Пререквізити	здобувачі вищої освіти повинні: знати основні поняття, терміни, категорії туризму, значення екскурсійного обслуговування в індустрії туризму, основні туристично-екскурсійні ресурси регіонів України та можливості їх використання в екскурсійній діяльності; вміти оперувати понятійно-категорійним апаратом, давати характеристику туристично-екскурсійних ресурсів території в контексті їхнього використання в екскурсійній діяльності; працювати з різними джерелами інформації, планувати самостійну роботу; володіти елементарними навичками збирати, аналізувати та систематизувати інформацію, формулювати висновки, презентувати результати роботи, працювати у групі та самостійно.
Постреквізити	вивчення дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» пов'язано з подальшим опануванням фахових дисциплін з організації туристичних подорожей, менеджменту та маркетингу в туризмі, туроперейтингу тощо.
Викладач	ПОПОВИЧ Сергій Іванович, кандидат історичних наук, доцент
Контактна інформація	e-mail: serhii.popovych@knlu.edu.ua
Дні занять	згідно розкладу занять
Консультації	згідно графіку консультацій

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни є розкриття теоретичних і методологічних основ організації екскурсійної діяльності, формування практичних навичок самостійної підготовки та проведення екскурсії, здійснення екскурсійного обслуговування.

Предметом вивчення є теоретико-методологічні та практичні аспекти організації екскурсійної діяльності

Вивчення дисципліни передбачає вирішення таких завдань:

- висвітлити теоретико-методологічні основи екскурсійної діяльності, історичні аспекти розвитку екскурсійної справи в Україні;
- розкрити методичні аспекти підготовки та проведення екскурсії, складання екскурсійного маршруту та організації екскурсійного обслуговування;
- охарактеризувати складові професійної майстерності екскурсовода та вимоги щодо здійснення екскурсійного супроводу;
- сформувати практичні навички підготовки екскурсії та застосування методичних прийомів її проведення.

Навчальна дисципліна «Організація екскурсійної діяльності» для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм складається з двох модулів, що містять два змістові модулі (Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи екскурсійної діяльності, Змістовий модуль 2. Методичні основи створення та проведення екскурсії), які розкривають теоретико-методологічні основи курсу та практичні аспекти організації екскурсійної діяльності.

ЦІЛІ НАВЧАННЯ

Засвоєння навчальної дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» передбачає формування таких компетентностей: здатності комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; діяти соціально відповідально та свідомо; здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; навички міжособистісної взаємодії; здатності планувати та управляти часом; працювати в команді та автономно; зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміння їх презентувати.

Також вивчення дисципліни має на меті формування фахових компетентностей: знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій; розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного); розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем; Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах; здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу; здатність до використання комплексу заходів, спрямованих на підвищення якості туристичного обслуговування; здатність організовувати туристично-краєзнавчу діяльність з урахуванням історико-географічних особливостей туристичних дестинацій.

Програмні результати навчання, що досягаються під час вивчення дисципліни «Організація екскурсійної діяльності»: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміти їх презентувати; розробляти та застосовувати заходи, спрямовані на підвищення якості туристичного обслуговування.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час вивчення дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні та семінарські заняття, вчасно виконувати всі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Відпрацювання занять, пропущених через поважні причини, відбувається під час консультацій.

Під час виконання завдань здобувачі повинні обов'язково дотримуватися принципів академічної доброчесності, а саме: самостійно виконувати всі види завдань та форми контролю; посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про використанні методики досліджень і джерела інформації, результати власної навчальної діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи екскурсійної діяльності

Тема 1. Теоретичні основи екскурсознавства та організації екскурсійної діяльності. Екскурсознавство як основа організації екскурсійної діяльності. Структура екскурсознавства: екскурсійна теорія. екскурсійна методика, екскурсійна практика, історія розвитку екскурсійної діяльності.

Тема 2. Історія розвитку екскурсійної справи в Україні. Етапи розвитку екскурсійної справи в Україні: перший етап (друга половина XVIII – п.п. XIX ст.), другий етап (середина – к. XIX ст.), третій етап (90-ті рр. XIX ст. – 1918 р.), четвертий етап (1919 – 1927 рр.), п'ятий етап (1928 – 1941 рр.), шостий етап (1946 – 1968 рр.), сьомий етап (1969 – 1986 рр.), восьмий етап (1987 – 1990-ті рр.), сучасний етап (90-х рр. XX – на п. XXI ст.).

Тема 3. Сутність, основні ознаки та функції екскурсій. Основні визначення екскурсії. Екскурсія як вид діяльності та форма спілкування. Екскурсійний продукт та його особливості. Особливості екскурсійного продукту. Загальні та специфічні ознаки екскурсій. Функції екскурсій: наукової пропаганди, інформаційна, виховна, культурологічна, просвітницька функції.

Тема 4. Класифікація екскурсій. Оглядові та тематичні екскурсії. Класифікація екскурсій за тематикою: історичні, виробничі, мистецтвознавчі, літературні, архітектурно-містобудівні, релігійні, природознавчі. Класифікація екскурсій за основними ознаками: за складом і кількістю учасників, за місцем проведення, за способом пересування, за формою проведення. Особливості проведення різних видів екскурсій.

Тема 5. Види екскурсійних об'єктів. Поняття екскурсійного об'єкту. Класифікація екскурсійних об'єктів. Особливості атрактивності екскурсійних об'єктів. Карта екскурсійного об'єкту: складові та принципи складання.

Тема 6. Технологія проектування та створення екскурсій. Основні етапи створення нової екскурсії: визначення мети й завдань екскурсії, вибір теми, відбір літератури й складання бібліографії, визначення інших джерел екскурсійного матеріалу, відбір і вивчення екскурсійних об'єктів, складання маршруту екскурсії, об'їзд (обхід) маршруту, підготовка контрольного тексту екскурсії, комплектування «портфеля екскурсовода», визначення методичних прийомів проведення екскурсії, визначення техніки ведення екскурсії, складання методичної розробки, складання індивідуального тексту, прийом (здача) екскурсії, затвердження екскурсії

Тема 7. Професійна майстерність екскурсовода та вимоги до організації його діяльності. Виникнення професії «екскурсовод»: вітчизняний та закордонний досвід. Вимоги до екскурсовода. Престиж професії. Особистість екскурсовода. Конструктивні, організаторські, комунікативні та аналітичні здібності екскурсовода. Тенденційність в роботі екскурсовода. Роль темпераменту екскурсовода у проведенні екскурсії. Авторитет та індивідуальність екскурсовода. Моральні якості. Самооцінка. Професійна майстерність екскурсовода. Знання та уміння. Ерудиція екскурсовода. Фактори, що впливають на екскурсійну майстерність. Інтуїція екскурсовода. Шляхи підвищення екскурсійної майстерності.

Модуль 2.

Змістовий модуль 1. Методичні основи створення та проведення екскурсії

Тема 1. Екскурсійний маршрут та вимоги до його складання. Поняття екскурсійного маршруту. Принципи створення екскурсійних маршрутів: компактності, сценарності, гнучкості, естетичної гармонізації середовища. Види екскурсійного маршруту за побудовою: лінійний, кільцевий, радіальний, комбінований. Алгоритм складання екскурсійного маршруту. Ресурсне та програмне забезпечення маршруту.

Тема 2. Технологічна карта екскурсії. Складові технологічної карти. Принципи складання. Значення технологічної карти в процесі методичної розробки екскурсії.

Тема 3. Контрольний та індивідуальний текст екскурсії. Поняття контрольного та індивідуального тексту екскурсії. Вимоги до тексту екскурсії. Принципи підготовки та особливості застосування під час екскурсії.

Тема 4. Портфель екскурсовода. Сутність «портфеля екскурсовода» та його завдання. Складові «портфеля екскурсовода». Вимоги до підготовки матеріалів «портфеля екскурсовода». Особливості використання «портфеля екскурсовода» під час проведення екскурсії.

Тема 5. Методичні прийоми показу в екскурсії. Загальна характеристика методичних прийомів проведення екскурсій. Завдання показу на екскурсії. Умови показу. Схема послідовності показу. Методичні прийоми показу: прийом демонстрації об'єкта, прийом екскурсійного аналізу, прийом попереднього огляду, прийом панорамного показу, прийом зорової реконструкції (відтворення), прийом зорового монтажу, прийоми локалізації, абстрагування, зорового порівняння, зорової аналогії або асоціації, інтеграції, прийом перемикання уваги, методичний прийом руху. Показ під час автобусної екскурсії.

Тема 6. Методичні прийоми розповіді в екскурсії. Завдання розповіді екскурсовода. Особливості розповіді на екскурсі. Основні вимоги до розповіді. Форми розповіді: оповідальна, реконструктивна. Критерії мови екскурсовода. Методичні прийоми розповіді: екскурсійної довідки, прийоми опису, характеристики, пояснення, коментування, цитування, літературного монтажу, завдань, новизни матеріалу, співучасті, прийом питань-відповідей, прийом дискусійної ситуації.

Тема 7. Техніка ведення екскурсії. Екскурсійна техніка: сутність та основні вимоги. Перевірка екскурсоводом необхідної документації. Знайомство з групою. Місце початку екскурсії. Розміщення групи біля об'єктів. Вихід і повернення екскурсантів у транспортний засіб. Пересування екскурсантів. Місце екскурсовода під час екскурсії. Дотримання часу, відведеного на екскурсію загалом і розкриття окремих підтем. Техніка проведення розповіді під час руху транспорту. Відповіді на запитання екскурсантів. Паузи в екскурсії. Техніка використання «портфеля екскурсовода». Дотримання елементів ритуалу.

Тема 8. Якість та основні критерії оцінки екскурсії. Особливості оцінки екскурсії слухачами. Професійна оцінка екскурсії спеціалістами. Основні критерії оцінки екскурсії.

Тема 9. Особливості проведення екскурсій в музейних установах. Основні поняття музеєзнавства. Експозиційно-виставкова робота музею. Вимоги до проведення екскурсій в музеях.

Тема 10. Тенденції регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг в Україні. Сучасний стан ринку екскурсійних послуг в Україні. Екскурсія як самостійна форма туристичних послуг та як складова програми турів. Туристсько-екскурсійні можливості регіонів України

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Передбачені лекційні та семінарські заняття, виконання самостійної роботи та її захист. Форма підсумкового контролю – залік, іспит.

Під час навчання використовуються пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький діалогово-комунікаційний методи, метод проблемного викладу матеріалу, самонавчання. Семінарські заняття передбачають усне опитування, виконання письмових практичних завдань, виконання та захист групових проєктів та індивідуальних завдань (презентацій). Самостійна робота включає у себе вивчення теоретичних питань, що стосуються тем лекційних занять за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Однією з умов виконання індивідуальних завдань є дотримання принципів академічної доброчесності.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

У III семестрі – залік:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача	Максимальна кількість балів
1.		1.Аудиторна та самостійна робота	50

	Передбачений підсумковий контроль – залік	2. Модульна контрольна робота (МКР)	50
		Разом	100

У IV семестрі – іспит:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – іспит	1. Аудиторна та самостійна робота	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	20
		3. Іспит	30
		Разом	100

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здобувача (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи

№ п/п	Види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінки
1.	Відповідь на основні питання	5	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем. Демонстрація самостійного знаходження відповіді на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та додаткову літературу; вміння аналізувати, робити власні висновки; здатність встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки.
		4	Відповідь правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна. На проблемні запитання здобувач знаходить відповідь за допомогою викладача, спираючись переважно на лекційний матеріал без застосування додаткової літератури.

		3	Відповідь поверхнева з порушенням логіки, неаргументована. Здобувач, формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу, допускає помилки у визначенні понять та категорій, не здатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання.
		2	Відповідь неправильна. Здобувач демонструє нездатність розкрити питання семінару, допускає багато суттєвих помилок у визначенні понять та категорій.
2.	Доповнення, відповіді на проблемні питання, виконання практичних завдань тощо.	5	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність матеріалу, систематичну підготовку до занять на основі опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури.
		4	Висока активність, що свідчить про обізнаність матеріалу. Доповнення підтверджують систематичну підготовку здобувача, але виявляють його репродуктивні, а не власні судження тощо.
		3	Середня активність, що свідчить про недостатню обізнаність матеріалу. Здобувач дає відповіді на запитання поверхнево, допускає помилки у визначенні понять та категорій.
		2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом.
3.	Експрес-контроль (робота на занятті протягом 10-15 хв.: поточна письмова робота (практичне завдання, тест), вибіркове опитування ін.)	5	Повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.
		4	Недостатньо повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.
		3	Відповідь поверхнева з порушенням логіки, неаргументована.
		2	Незадовільна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.

**Критерії оцінювання самостійної роботи здобувача
(письмові практичні роботи, підготовка презентацій)**

Критерії оцінки	Оцінка
Робота виконана правильно, творчо і самостійно, демонструє належний рівень знань та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються до даного типу завдань.	«відмінно»
Робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, демонструє належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.	«добре»

Робота виконана, але містить помилки, демонструє недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.	«задовільно»
Виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.	«незадовільно»

У кінці вивчення навчального матеріалу напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу здобувача як середнє арифметичне значення усіх поточних оцінок за ці види робіт з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, **максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру становить 50.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи у III семестрі:

Види завдань	Кількість балів	Критерії оцінки
Питання (завдання) репродуктивного рівня (мах – 10 б.)	10	відповідь логічна та послідовна, повністю розкриває зміст питання;
	7 – 9	відповідь повна, проте є незначні недоліки та помилки;
	4 – 6	відповідь неповна, містить недоліки та помилки;
	1 – 3	відповідь схематична, містить багато фактологічних помилок та неточностей;
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання.
Питання (завдання) алгоритмічного рівня (мах – 15 б.)	15	відповідь повна, логічна, послідовна. Здобувач демонструє відмінне знання фактологічного матеріалу, досконало орієнтується у змісті питання;
	11 – 14	відповідь у цілому правильна, проте недостатньо повна та змістовна;
	7 – 10	відповідь неповна, містить деякі помилки та неточності;
	4 – 6	відповідь неповна, поверхнева, із суттєвими помилками та неточностями;
	1 – 3	відповідь схематична, майже не розкриває зміст питання, містить неточності, помилки;
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання.
Питання (завдання) творчого рівня (мах – 25 б.)	25	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань; здобувач вільно оперує поняттями та категоріями, аргументовано доводить власну точку зору;
	21 – 24	відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить деякі неточності у розв'язанні завдань;

		здобувач аргументовано доводить власну точку зору;
	16 – 20	відповідь змістовна, послідовна, але містить недоліки та неточності у розв'язанні завдань; здобувач демонструє недостатнє обґрунтування власної точки зору;
	11 – 15	відповідь в цілому правильна, але неповна, містить незначні недоліки, рівень самостійності суджень недостатній;
	6 – 10	відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у викладенні матеріалу, рівень самостійності суджень недостатній;
	1 – 5	відповідь поверхнева, нелогічна, містить суттєві помилки та неточності, рівень самостійності суджень низький;
	0	відповідь відсутня або не відповідає змісту питання.
Разом	50 балів	

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи у IV семестрі:

Види завдань	Кількість балів	Критерії оцінки
Питання (завдання) репродуктивного рівня (мах 4 б.)	4	відповідь логічна та послідовна, повністю розкриває зміст питання;
	3	відповідь повна, проте є незначні недоліки та помилки;
	1 – 2	відповідь неповна, поверхнева, містить багато помилок та неточностей;
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання.
Питання (завдання) алгоритмічного рівня (мах 6 б.)	6	відповідь повна, логічна, послідовна. Здобувач демонструє відмінне знання фактологічного матеріалу, досконало орієнтується у змісті питання;
	4 – 5	відповідь у цілому правильна, проте недостатньо повна та змістовна;
	1 – 3	відповідь неповна, поверхнева, із суттєвими помилками та неточностями;
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання.
Питання (завдання) творчого рівня (мах 10 б.)	8 – 10	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань; здобувач вільно оперує поняттями та термінологією, аргументовано доводить власну точку зору;
	5 – 7	відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить недоліки та неточності у розв'язанні завдань; здобувач

		демонструє недостатнє обґрунтування власної точки зору;
	3 – 4	відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у викладенні матеріалу, рівень самостійності суджень недостатній;
	1 – 2	відповідь поверхнева, нелогічна, містить суттєві помилки та неточності, рівень самостійності суджень низький;
	0	відповідь відсутня або не відповідає змісту питання.
Разом	20 балів	

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за модульну контрольну роботу. Максимальний рейтинговий бал студента становить 100 балів.

Підсумкова форма контролю у III семестрі – залік (в усній формі).

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко / не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті.

3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.
----	----------------------------	---	---

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX	– не зараховано.

Підсумкова форма контролю у IV семестрі – іспит (в усній формі).

Здобувачам, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 63 – 70, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою «відмінно», за шкалою ЄКТС – А. Підсумковий рейтинговий бал виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала здобувача 30 балів.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту з дисципліни «Туристичне країнознавство» необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в екзаменаційний рейтинговий бал у такий спосіб:

«відмінно»	– 30 балів;
«добре»	– 23 бали;
«задовільно»	– 18 балів;
«незадовільно»	– 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді здобувача на іспиті

повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни.	«відмінно»
в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками.	«добре»
поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення.	«задовільно»
відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу.	«незадовільно»

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2007. 464 с.
2. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: Навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 248 с.
3. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: Навчальний посібник. Херсон : «Олді+», 2019. 248 с.
4. Кіптенко В. К., Малиновська О. Ю. Організація екскурсійних послуг. Підручник. Херсон : «Олді+», 2018. 518 с.
5. Король О. Д. Організація екскурсійного обслуговування в туризмі: Навчальний посібник. Сучава, Сучавський університет, 2015. 110 с.
6. Любіцева О. О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2003. Розділ 3. 104 с.
7. Чагайда І. М., Грибанова С. В. Екскурсознавство : Навчальний посібник. К.: ІТФПУ, 2004. 240 с.

Додаткова

1. Альтгайм Л. Б. Основне значення та принципи організації екскурсійних послуг. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014, № 6, Т. 1. С. 215 – 219.
2. Антонєць М. Методи дослідження композиції екскурсійних маршрутів. *Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини*. 2014. Вип. 10. С. 7 – 14.
3. Арсененко І. А., Іванова В. М. Екскурсійна діяльність як основа функціонування ринку екскурсійних послуг. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність*. 2015. Вип. 19(33). С. 191 – 195.
4. Бакало Н. В. Екскурсійна діяльність як один зі складників туристичної сфери. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Випуск 3 (08). С. 211 – 214.
5. Верес К. О. Інноваційні технології в екскурсійному супроводі. URL : <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitst>
6. Голубничая С. Н. Основы экскурсионного дела: Учебное пособие. Донецк: ДИТБ, 2003. 214 с.
7. Довженко Г. П. Экскурсионное дело: Учебное пособие. Ростов н/Д : Феникс; М. : ИКЦ «МарТ», 2009. 272 с.

8. Дюжник О. В. Експурсійна діяльність як важлива складова популяризації культурно-історичної спадщини України. *Вопросы духовной культуры – Культурология*. 2014. С. 135 – 139.
9. Емельянов Б. В. Экскурсоведение: Учебник. М. : Советский спорт, 2007. 216 с.
10. Зінченко В. А. Експурсологія як туризмологічна наука. *Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія : філософські науки*. Київ, 2010. Вип. 8. С. 211 – 223.
11. Історія експурсійної діяльності в Україні : Навчальний посібник / В. К. Федоренко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексієнко. К. : Кондор, 2004. 164 с.
12. Китайчук Г. В. Підготовка оглядової експурсії на практичних заняттях з дисципліни «Організація експурсійної діяльності» у коледжі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2014. № 5 (288), Ч. II, С. 48 – 55.
13. Козлова Т. Що потрібно знати експурсоводу, щоб створити нову експурсію. *Новости турбизнеса*. 2006. №16. С.10 – 14.
14. Компанец К. А., Бойко Г. Ф. Методичні підходи до формування туристичного продукту (маршруту). *Економіка та управління національним господарством*. 2018. Вип. 18. С. 51 – 58.
15. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Дмитрук О. О. Експурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. Випуск 28-1. С. 175 – 178.
16. Маврина Н. С. Процесс формирования экскурсионной услуги. *Культура народов Причерноморья*. 2009. № 161. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/knp/161/knp161_123-126.pdf.
17. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Планування туристичної діяльності: Підручник К. : Знання, 2012. 310 с.
18. Методичні рекомендації з питань провадження експурсійної діяльності / Н. Гасюк, М. Головатий, Р. Красій, В. Передерко. Івано-Франківськ, 2009. 45 с.
19. Організація експурсійної діяльності: Опорний конспект лекцій. Уклад. О. О. Каролоп. Київ : Видавничий центр КНТЕУ. 2002. 45 с.
20. Писаревський І. М., Тонкошкур М. В. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник. Харків : ХНАМГ, 2012. 304 с.
21. Покоłodна М. М. Організація експурсійної діяльності : Підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
22. Покоłodна М. М., Гришанова В. С. Визначення експурсійного потенціалу міста та шляхів активізації його використання. *Комунальне господарство міст*. 2012. № 102. С. 475 – 479.
23. Романуха О. М. Експурсійна діяльність як фактор активізації туризму в Україні. *Торгівля і ринок України*. 2017. № 2(42). С. 103 – 108.
24. Смаль І. В. Географія туризму і рекреація: Словник – довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 208 с.

25. Сокол Т. Г., Плиска І. І. Інноваційні способи і форми екскурсійної діяльності на ринку туристичних послуг України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2017. Випуск 47. С. 165 – 170.

Інформаційні ресурси

1. Екскурсії в Києві. URL: <http://toursdekiev.com.ua/uk/tours>
2. Екскурсії по Києву. URL: <http://primetour.ua/uk/excursions/kyiv/Kiev-stolitsa-Ukrainy.html>
3. Екскурсії по Україні. URL: <https://etnosvit.com/uk/ukraine.html>
4. Наукова періодика України. URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>
5. Туристична бібліотека. Все про туризм. URL: <https://tourlib.net/ua.htm>